

ҲУҚУҚИЙ ТАДҚИҚОТЛАР ЖУРНАЛИ

1-МАХСУС СОН

ЖУРНАЛ ПРАВОВЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ
СПЕЦИАЛЬНЫЙ НОМЕР-1

JOURNAL OF LAW RESEARCH
SPECIAL ISSUE-1

ҲУҚУҚИЙ ТАДҚИҚОТЛАР ЖУРНАЛИ

ЖУРНАЛ ПРАВОВЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ | JOURNAL OF LAW RESEARCH

№SI-1 (2025) DOI <http://dx.doi.org/10.26739/2181-9130-2025-SI-1>

Бош муҳаррир:
Главный редактор:
Chief Editor:

Abdurasulova Qumriniso Raimqulovna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Бош муҳаррир ўринбосари:
Заместитель главного редактора:
Deputy Chief Editor:

Fayziev Shoxrud Farmonovich
yuridik fanlar doktori, dotsent (O'zbekiston)

ТАҲРИРИЙ МАСЛАҲАТ КЕНГАШИ | РЕДАКЦИОННЫЙ СОВЕТ | EDITORIAL BOARD

12.00.01 - ДАВЛАТ ВА ҲУҚУҚ НАЗАРИЯСИ ВА ТАРИХИ. ҲУҚУҚИЙ ТАЪЛИМОТЛАР ТАРИХИ / ТЕОРИЯ ПРАВА И ГОСУДАРСТВА, ИСТОРИЯ ПРАВОВЫХ УЧЕНИЙ / THEORY OF LAW AND STATE, HISTORY OF LEGAL DOCTRINES

Boboyev Halimboy Boboyevich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Ahmedshaeva Mavlyuda Axatovna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Muxitdinova Firyuza Abdurashidovna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Adilxodjayeva Surayyo Maxkamovna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Sattorov Abdug'affor
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Artur Gambaryan
yuridik fanlar doktori, professor (Armaniston)
Yosuke Shamoto
yuridik fanlar doktori, professor (Yaponiya)

12.00.02 - КОНСТИТУЦИОННИЙ ҲУҚУҚ, МАЪМУРИЙ ҲУҚУҚ, МОЛИЯ ВА БОЖХОНА ҲУҚУҚИ / КОНСТИТУЦИОННОЕ ПРАВО; АДМИНИСТРАТИВНОЕ ПРАВО; ФИНАНСОВОЕ ПРАВО / CONSTITUTIONAL LAW; ADMINISTRATIVE LAW; FINANCIAL RIGHT

Malikova Gulchexra
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Xusanov Ozod Tillabayevich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Selimanova Svetlana Mixaylovna
yuridik fanlar doktori (O'zbekiston)

Xvan Leonid Borisovich
yuridik fanlar doktori, dotsent (O'zbekiston)
Peshkova Xristina Vyacheslavovna
yuridik fanlar doktori, dotsent (Rossiya)
Sung Un Lee
yuridik fanlar doktori, professor (Janubiy Koreya)

12.00.03 - ФУҚАРОЛИК ҲУҚУҚИ. ТАДБИРКОРЛИК ҲУҚУҚИ. ОИЛА ҲУҚУҚИ. ХАЛҚАРО ХУСУСИЙ ҲУҚУҚ / ГРАЖДАНСКОЕ ПРАВО; ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСКОЕ ПРАВО; СЕМЕЙНОЕ ПРАВО; МЕЖДУНАРОДНОЕ ЧАСТНОЕ ПРАВО / CIVIL LAW; BUSINESS LAW; FAMILY LAW; PRIVATE INTERNATIONAL LAW

Oqyulov Omonboy
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Ro'zinazarov Shuhrat Nuraliyevich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Ruziyev Rustam Jabborovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Borotov Mirodiljon Xomudjonovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Toshev Boboqul Norqobilovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Shomuxamedova Zamira Shoislamovna
yuridik fanlar doktori, (O'zbekiston)
Ahmad Issa Altweissi
yuridik fanlar doktori, professor (Iordaniya)

12.00.04 - ФУҚАРОЛИК ПРОЦЕССУАЛ ҲУҚУҚИ. ХЎЖАЛИК ПРОЦЕССУАЛ ҲУҚУҚИ. ҲАҚАМЛИК ЖАРАЁНИ ВА МЕДИАЦИЯ / ГРАЖДАНСКОЕ ПРОЦЕССУАЛЬНОЕ ПРАВО; ХОЗЯЙСТВЕННОЕ ПРОЦЕССУАЛЬНОЕ ПРАВО; АРБИТРАЖНЫЙ ПРОЦЕСС И МЕДИАЦИЯ / CIVIL PROCEDURE LAW; ECONOMIC PROCEDURAL LAW; ARBITRATION PROCESS AND MEDIATION

Esanova Zamira Normurodovna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Mamasidiqov Muzaffar Musajonovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Egamberdiyev Eminjon
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Jason A.
Kanton Federal sud markazi (AQSH)

12.00.05 - МЕХНАТ ҲУҚУҚИ. ИЖТИМОИЙ ТАЪМИНОТ ҲУҚУҚИ / ТРУДОВОЕ ПРАВО; ПРАВО СОЦИАЛЬНОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ / THE LABOR LAW; SOCIAL SECURITY LAW

Usmanova Muborak Akmalxanovna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Gasanov Mixail Yuriyevich
yuridik fanlar doktori, dotsent (O'zbekiston)
Sattorova Gulnoza Djurakulovna
yuridik fanlar doktori, dotsent (O'zbekiston)

Murodova Gulnora
yuridik fanlar doktori, dotsent (O'zbekiston)
Denisov Gleb
yuridik fanlar doktori, professor (Rossiya)

Fayziyev Shuxrat Xasanovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Usmonov Muhammadi Bahridinovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Xolmuminov Juma
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Jo'rayev Yuldash Achilovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Skripnikov Nikolay Kuzmich
yuridik fanlar doktori, dotsent (O'zbekiston)

Po'latov Baxtiyor Xalilovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Salomov Baxrom Salomovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Salayev Nodirbek Saparbayevich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Osmonaliev Qayrat
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Aleksey Kibalnik
yuridik fanlar doktori, professor (Rossiya)
Kudryavtsev Vladislav Leonidovich
yuridik fanlar doktori, professor (Rossiya)
Sergey Shoshin
yuridik fanlar doktori, dotsent (Rossiya)
James B.
Eaglin Federal sud markazi (AQSH)

Rustambayev Mirzayusup Hakimovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Zufarov Rustam Axmedovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Kabulov Rustam
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Rajabova Mavjuda Abdullayevna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Taxirov Farxod
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Ismailov Isomiddin
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Hamidov Nurmuhammad Orif o'g'li
yuridik fanlar bo'yicha falsafa doktori (O'zbekiston)
Yuldoshev Rifat Raxmadjonovich
yuridik fanlar doktori, professor (Tojikiston)
Djansarayeva Rima Ernatovna
yuridik fanlar doktori, professor (Qozog'iston)
Yelena Antonyan Aleksandrovna
yuridik fanlar doktori, professor (Rossiya)
Matthew Light
yuridik fanlar doktori, professor (Kanada)

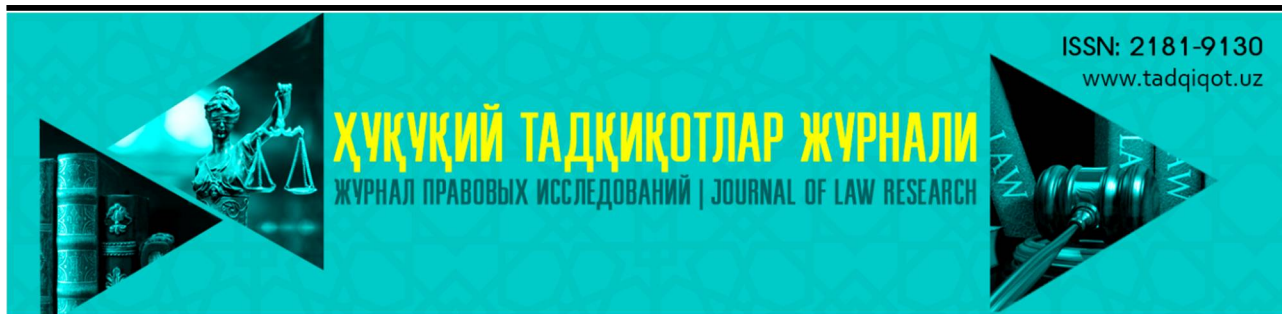
Inog'omjonova Zumratxon Fatxullayevna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Pulatov Yuriy Safiyevich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
To'laganova Gulchehra Zaxitovna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Muxiddinov Faxriddin Muxiddinovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Mirazov Davron Miragzamovich
yuridik fanlar doktori (O'zbekiston)
Rijakov Aleksandr Petrovich
yuridik fanlar doktori, professor (Rossiya)

Stoyko Nikolay Genadyevich
yuridik fanlar doktori, professor (Rossiya)
Iskandarov Zayniddin
yuridik fanlar doktori, professor (Tojikiston)
Sergey Pen
yuridik fanlar doktori, professor (Qozog'iston)
Aleksey Purs
yuridik fanlar doktori, dotsent (Belarus)
Jurgen Maurer
yuridik fanlar doktori, professor (Germaniya)
Kevin Curtin
yuridik fanlar doktori, professor (AQSH)

Ismoilov Bahodir Islamovich
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Matkarimova Gulchehra Abdusamatovna
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)

Yuldasheva Govverjan
yuridik fanlar doktori, professor (O'zbekiston)
Alexander Trunk
yuridik fanlar doktori, professor (Germaniya)

1. Жолдасов Айдос Фархадович ЖАМОАТ ХАВФСИЗЛИГИНИ ТАЪМИНЛАШНИ МАЪМУРИЙ-ҲУҚУҚИЙ ТАРТИБГА СОЛИНИШНИНГ ИЖТИМОЙ ЗАРУРИЯТИ.....	5
2. Саидбоева Махбуба Рахмонназаровна ПРАВОВЫЕ ОСНОВЫ УЧАСТИЯ ПОЛИТИЧЕСКОЙ ПАРТИИ В ИЗБИРАТЕЛЬНОМ ПРОЦЕССЕ В УЗБЕКИСТАНЕ И ТАДЖИКИСТАНЕ.....	17
3. Искендеров Полат Конисбаевич АВТОНОМ (ҲАЙДОВЧИСИЗ) ТРАНСПОРТ ВОСИТАЛАРИ ТОМОНИДАН ЕТКАЗИЛГАН ЗАРАРНИ ҚОПЛАШНИНГ ФУҚАРОЛИК-ҲУҚУҚИЙ АСОСЛАРИ.....	26
4. Мейлиева Наргис Зульфикоровна ХОРИЖ ТАЖРИБАСИ: ЎЗБЕКИСТОН ВА ПОРТУГАЛИЯ НОТАРИАТИ.....	35
5. Сайдивалиева Хуршида Ходжиақбаровна ОТА-ОНАЛИК ҲУҚУҚЛАРИНИ АМАЛГА ОШИРИШ МУНОСАБАТЛАРИНИ КЕЛИШУВ ОРҚАЛИ ТАРТИБГА СОЛИШНИНГ ҲУҚУҚИЙ ВА АМАЛИЙ ЖИҲАТЛАРИ.....	42
6. Vozorov Jasurbek Saydulla o'g'li SHAXSLARNING HUQUQ VA ERKINLIKLARINING PROKUROR TOMONIDAN HIMOYA QILINISHI.....	50
7. Акбаралиева Мухайё Караматулло кизи ПОХИЩЕНИЕ ЧЕЛОВЕКА И ЗАХВАТ ЗАЛОЖНИКА: РАЗЛИЧИЯ МЕЖДУ СОСТАВАМИ.....	57
8. Алиев Асилбек Кадиорович ВОПРОСЫ КВАЛИФИКАЦИИ ПРЕСТУПЛЕНИЙ ПРОТИВ ОБЩЕСТВЕННОГО ПОРЯДКА.....	64
9. Allanova Azizaxon Avazxonovna DAVLAT CHEGARASINI KESIB O'TISH BILAN BOG'LIQ JINOYATLAR UCHUN JINOIY JAVOBGARLIKNI AMALGA OSHIRISHDA HUDUD MASALASI.....	71
10. Алтиев Раззок Саидович ЖИНОЯТЛАРНИ КВАЛИФИКАЦИЯ ҚИЛИШ ТУШУНЧАСИ, ТУРЛАРИ ВА БОСҚИЧЛАРИ.....	80
11. Бобокулов Хамид Махмадустанович ЕВРОПА ИТТИФОҚИДА ОИЛАВИЙ ЗЎРАВОНЛИККА ҚАРШИ КУРАШ МАСАЛАЛАРИ.....	89
12. Otaboyev Bobur Ibrat o'g'li TERRORIZMNI MOLIYALASHTIRISH JINOYATINING OBYEKTI.....	96

Алтиев Раззоқ Саидович,

Тошкент давлат юридик университети Жиноят ҳуқуқи,
криминология ва коррупцияга қарши курашиш кафедраси доценти,

Юридик фанлар бўйича фалсафа доктори (PhD)

Orcid: 0000-0001-5613-4532

E-mail: razzoq.lawyer@gmail.com

ЖИНОЯТЛАРНИ КВАЛИФИКАЦИЯ ҚИЛИШ ТУШУНЧАСИ, ТУРЛАРИ ВА БОСҚИЧЛАРИ

For citation: Altiev Razzok Saidovich. CONCEPT, TYPES AND STAGES OF QUALIFICATION OF CRIMES. Journal of Law Research. 2025, Special issue 1, pp.80-88

 <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.14679735>

АННОТАЦИЯ

Мазкур мақолада муаллиф қилмишни квалификация қилиш, квалификация турлари ва босқичларини, қилмишни квалификация қилиш турли мезонларга асосан таснифларга ажратилишини таҳлил қилган, ушбу босқичларга назарий таъриф ишлаб чиқиб, мазкур тушунчалар назарий ва амалий аҳамиятини ёритиб берган. Худди шунингдек, Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленуми қарорларининг жиноятлар квалификациясидаги ўрни ва аҳамияти, шунингдек, квалификация қилиш жараёни субъектлари ва аҳамиятидан келиб чиқиб, квалификация қилиш уч босқичлари ажратилиб, ҳар бир босқич мазмуни таҳлил қилинган. Муаллифнинг қайд этишича, жазони амалда қўллаш учун жиноят-процессуал шаклда жиноят-ҳуқуқий муносабатларнинг мавжудлигини расман баён қилиш ва белгилаш керак, яъни: жиноятнинг пайдо бўлишига сабаб бўлган ҳуқуқий фактни аниқлаш; ҳуқуқий муносабатлар предметини аниқлаш; унинг мазмунини, яъни, қайси жиноят ҳуқуқи нормаси билан қамраб олинишини аниқлаш зарур. Ушбу вазифалар суриштирув, тергов органлари ва суд томонидан амалга оширилиб, процессуал ҳужжатларда жиноятни квалификация қилиш учун қайд этилади. Жиноятнинг квалификациясида ҳуқуқ нормасини қўллаш энг муҳим, аммо ягона таркибий қисм эмас. Жиноятни квалификация қилиш босқичлари деганда эса қўлланилиши керак бўлган жиноят ҳуқуқи нормасини танлаш босқичлари тушунилиши керак. Жиноят ҳолатлари аниқ бўлганда, ҳуқуқий нормани танлаш, жиноятнинг квалификацияси бир зумда амалга оширилиши мумкин, содир бўлган воқеаларни дарҳол тўғри акс эттирилиши ва иш назорат органида кўриб чиқилгунга қадар ўзгармайди. тажрибали ҳуқуқшунос, ишнинг ҳолати билан танишиб чиққандан сўнг, аниқланган белгиларни қонун нормаси билан батафсил таққосламасдан (ҳеч бўлмаганда ташқи томондан) содир этилган жиноятнинг таркиби тўғрисида хулоса чиқаради. Шу билан бирга, ноаниқ, яширин жиноятлар содир этилганда, уларга нисбатан қанақа жиноят-ҳуқуқий норма қўлланилиши кераклиги тўғрисида қийинчиликлар келиб чиқиши мумкин. Жиноят содир этилганми, содир этилган бўлса қанақа жиноят эканлигини аниқлаш қийинлашади. Жиноятни квалификация қилишнинг биринчи

босқичи бу - жиноят содир этилганми ёки йўқлигини аниқлаш, жиноят ходисасининг умумий кўриниши.

Калит сўзлар: жиноят, малакалаш (квалификация қилиш), жиноят таркиби, квалификация қилиш босқичлари, қарор, жиноят-ҳуқуқий норма.

Алтиев Раззок Саидович,

Доцент кафедры уголовного права, криминологии и противодействия коррупции ташкентского государственного юридического университета,

Доктор философии по юридическим наукам (PhD)

Orcid: 0000-0001-5613-4532

E-mail: razzoq.lawyer@gmail.com

ПОНЯТИЕ, ВИДЫ И ЭТАПЫ КВАЛИФИКАЦИИ ПРЕСТУПЛЕНИЙ

АННОТАЦИЯ

В данной статье автор анализировал квалификацию деяния, виды и этапы квалификации, а также классификацию квалификации деяния на основе различных критериев. Автор разработал теоретическое определение указанных этапов и раскрыл теоретическое и практическое значение этих понятий. Кроме того, в статье рассмотрены роль и значение постановлений Пленума Верховного суда Республики Узбекистан в вопросах квалификации преступлений, выделены три этапа квалификации с учётом субъектов и значимости процесса квалификации, а также проанализировано содержание каждого этапа. Автор отмечает, что для применения наказания необходимо официально зафиксировать и определить наличие уголовно-правовых отношений в уголовно-процессуальной форме. Это включает: установление юридического факта, послужившего основанием для возникновения преступления; определение предмета правоотношений; установление их содержания, то есть, какой нормой уголовного права они охватываются. Эти задачи выполняются органами дознания, следствия и суда, фиксируются в процессуальных документах для квалификации преступления. Квалификация преступления подразумевает применение нормы права как ключевого, но не единственного структурного элемента. Под этапами квалификации следует понимать стадии выбора применимой нормы уголовного права. При чётком установлении обстоятельств преступления выбор правовой нормы и квалификация преступления могут быть осуществлены мгновенно, что обеспечивает правильное отражение происшедших событий и неизменность оценки вплоть до рассмотрения дела в надзорном органе. Опытный юрист, ознакомившись с материалами дела, может прийти к выводу о составе совершённого преступления, основываясь на выявленных признаках, даже без детального (хотя бы внешнего) сравнения их с нормой закона. Однако в случае совершения скрытых или неочевидных преступлений могут возникать трудности в определении применимой уголовно-правовой нормы. Это осложняет установление факта совершения преступления и его квалификации. Первый этап квалификации преступления — это установление факта совершения преступления и общего представления о его характеристиках.

Ключевые слова: преступление, квалификация, субъект преступления, жиноят субъекти, состав преступления, стадии квалификации, постановление, уголовно-правовая норма.

Altiev Razzok Saidovich,

Associate Professor of the Department of Criminal Law, Criminology and Anti-Corruption of Tashkent State University of Law,

Doctor of Philosophy in Law

Orcid: 0000-0001-5613-4532

E-mail: razzoq.lawyer@gmail.com

CONCEPT, TYPES AND STAGES OF QUALIFICATION OF CRIMES

ANNOTATION

In this article, the author analyzes the qualification of an offense, the types and stages of qualification, as well as the classification of offense qualification based on various criteria. The author has developed a theoretical definition of these stages and highlighted the theoretical and practical significance of the concepts. Additionally, the article examines the role and significance of the resolutions of the Plenum of the Supreme Court of the Republic of Uzbekistan in matters of offense qualification, identifies three stages of qualification considering the subjects and the importance of the qualification process, and analyzes the content of each stage. The author emphasizes that for the application of punishment, it is necessary to officially record and establish the existence of criminal-law relations in a procedural form. This includes: determining the legal fact that served as the basis for the emergence of the crime; identifying the subject matter of the legal relationship; and establishing its content, i.e., which criminal law norm encompasses it. These tasks are carried out by investigative bodies, pretrial investigation authorities, and the court, and are documented in procedural records for the qualification of the offense. The qualification of an offense implies the application of a legal norm as a key, though not the sole, structural element. The stages of qualification should be understood as the steps in selecting the applicable criminal law norm. When the circumstances of the crime are clearly established, the selection of the legal norm and the qualification of the offense can be completed instantly, ensuring the accurate reflection of the events and the consistency of the evaluation until the case is reviewed by a supervisory body. An experienced lawyer, after reviewing the case materials, can draw a conclusion about the composition of the committed offense based on the identified elements, even without a detailed (at least external) comparison of these elements with the provisions of the law.

However, in cases involving concealed or unclear crimes, difficulties may arise in determining the applicable criminal law norm. This complicates the establishment of the fact of the offense and its qualification. The first stage of offense qualification is determining whether a crime has been committed and forming a general understanding of its characteristics.

Keywords: crime, qualification, subject of crime, composition of a crime, stages of qualification, resolution, criminal law norm.

“Квалификация” тушунчаси Жиноят қонунида учрамасада, мазкур тушунча амалда барча жиноят-ҳуқуқий институтларни ҳаракатга келтирувчи тизимли қоидалар мажмуидир. Квалификация тушунчасини турлича таърифлари мавжуд бўлсада, квалификация мазмуни содир этилган ижтимоий хавфли қилмиш ва Жиноят кодекси Махсус қисми нормаси белгилари орасидаги мувофиқликни аниқлаш ҳамда ҳуқуқий мустаҳкамлаш тушунилади.

“Квалификация” (лотинча, qualification, qualis-қандай сифатли fasere, қилмоқ, курмоқ) – муайян нарса, воқеа ҳодиса сифатини аниқлаш, уни маълум тоифа, гуруҳга киритиш [1] маъносини англатади. Жиноят ҳуқуқи назариясида жиноятларни квалификация қилиш тушунчаси турлича таърифланади: муайян қилмишнинг жиноят қонунида кўзда тутилган у ёки бу жиноят таркибининг белгиларига мос келиши” [2], мазкур белгиларнинг аниқ мос келишини аниқлаш ва юридик мустаҳкамлаш” [3], содир этилган қилмишни жиноят-ҳуқуқий баҳолаш, унинг белгиларини энг тўлиқ таърифлайдиган жиноят-ҳуқуқий нормани танлаш ва унга нисбатан қўллаш [4], содир этилган қилмишда ижтимоий хавфли қилмишнинг белгилари ЖК Умумий ва Махсус қисми нормаларида кўзда тутилган жиноят таркибининг белгиларига мос келишини аниқлаш ҳамда Кодекснинг у ёки бу моддасининг қўлланиши тўғрисида хулосага келиш, қилмишнинг белгилари билан конкрет жиноят таркиби белгилари ўртасидаги мувофиқликни аниқлаш [5] ва ҳ.к.

Жиноятларни тўғри квалификация қилишнинг муҳим юридик аҳамиятга эга эканлигини куйидагиларда кўриш мумкин: 1) жазога сазовор жинойий қилмишни бошқа ҳуқуқбузарликлар ва ахлоқ қоидаларига хилоф ҳаракатлардан фарқланади [6]; 2) у қонуний ва адолатли жазо учун муҳим асос бўлиб ҳисобланади, чунки қилмиш нотўғри квалификация қилинганда ЖКнинг ҳақиқатда бузилган моддаси санкцияси қолиб, ЖКнинг оғир ёки енгил қилмиш учун жавобгарлик белгиланган моддаси бўйича жазо тайинланиши мумкин [7];

3) содир этилган жиноят тоифасига боғлиқ ҳолда озодликдан маҳрум этиш жазосини ўташ шартларини фарқлаш учун асос бўлиб хизмат қилади [8]; 4) жиноятларни тўғри квалификация қилиш асосида уларнинг тоифаларига кўра турли ҳуқуқий оқибатларга олиб келувчи рецидив, хавфли рецидив ва ўта хавфли рецидивлиги аниқланади [9]; 5) жиноятларни тўғри квалификация қилиш ёрдамида уларнинг таснифларига кўра жазони ўташдан муддатидан илгари шартли озод этиш ҳақида, жазони енгилроқ жазога алмаштириш ҳақида, белгиланган муддат ўтиб кетганлиги ҳақида, жинойий жавобгарликдан озод этиш мумкинлиги ҳақида, амнистия актини қўллаш ёки қўлламаслик ҳақидаги масалалар тўғри ҳал этилади [10]; 6) кўплаб жиноят-процессуал қоидалар (терговга тааллуқлилиқ, судга тааллуқлилиқ, процессуал муддатларни ҳисоблаш) учун асос ҳисобланади [11]; 7) алоҳида криминологик аҳамиятга эга (жиноятчиликнинг жиноят статистикасидаги ҳақиқий ҳолатни ва таркибини акс эттириш, турли хилдаги жиноятларни олдини олиш чораларини ишлаб чиқиш ва қўллаш) [12].

Юқорида келтирилган таҳлилларга таянган ҳолда Х.Очиловнинг “жиноятларни квалификация қилиш содир этилган қилмишда ижтимоий хавфли қилмишнинг белгилари ЖК Умумий ва Махсус қисмининг нормаларида кўзда тутилган жиноят таркибининг белгиларига мос келишини аниқлаш ҳамда Кодекс тегишли моддасининг қўлланиши тўғрисидаги хулосани жиноят процессуал қонунига асосан мустаҳкамлаш ҳақидаги тўхтамга келишдир” [13] деган фикрига қўшиламмиз.

Барча соҳаларда бўлгани каби, жиноятларни квалификация қилишда ҳам хатолар бўлиб туради ва улар ҳуқуқни қўллаш амалиётида тез-тез учраб туради. Ўзбекистон Республикаси Олий суди расмий сайтида келтирилган маълумотларга кўра, 2024 йилнинг биринчи ярмида жиноят ишлари бўйича судлар томонидан 37 179 нафар шахсга нисбатан 29 086 та жиноят иши кўриб чиқилган. Шунингдек, шу даврда 465 нафар шахс оқланиб, реабилитация қилинган [14]. Жиноятларни квалификациясидаги хатоларни таҳлил қилинганда, квалификацияловчи белгиси сифатида жиноят субъектив томони билан боғлиқ бўлган белгиларни қўллашда хатоликлар кўп учрашини аниқланди. Жиноят қонуни ва жиноят процессуал қонуни нормаларини қўллашда бир хилликни таъминлаш ва ҳуқуқни қўллашдаги хатоликларни камайтириш мақсадида, Олий суд томонидан ҳуқуқни қўлаш амалиёти умумлаштрилиб борилади ва жиноятларни квалификация қилишга оид тавсиялар ишлаб чиқилади. Квалификация масалалари бўйича ягона қоидалар ҳуқуқий таълимоти ҳамда квалификация қилишда ҳуқуқни қўллаш ягона амалиёти ишлаб чиқилмаганлиги жиноят ҳуқуқи нормаларини қўллашни қийинлаштиради. Амалда бундай турда ягона қоидалар ишлаб чиқиш мумкинми деган асосли савол туғилади?... Назаримизда бу ўта бахсли жараён ҳисобланади. Жиноят ва жиноятчилик ижтимоий ходиса сифатида ҳар бир ҳолатда алоҳида индивидуал белгиларга эга бўлиши, қолаверса жиноят содир этган шахсни жиноят содир этишга ундовчи омиллар (мотив) ва сабаблар турлича бўлиши ҳамда бошқа бир қатор сабабларга кўра ягона квалификация қоидалари ишлаб чиқиш ва барча ҳолатларга бундай қоидаларни тадбиқ этиш имконсиз ҳисобланади. Бу жараённи худди ижтимоий муносабатларни “қолип”га солишга ўхшатиш мумкин.

Ўзбекистон Республикаси Жиноят кодексининг 16-моддасига (бундан буён матнда Жиноят кодекси, Кодекс деб юритилади) мувофиқ жинойий жавобгарликнинг асоси Кодексда назарда тутилган жиноятнинг барча белгиларини ўз ичига олган қилмишни содир этилишидир. Жиноят содир этган шахсга нисбатан жазони қўллаш имконияти, ҳуқуқий нуқтаи назардан, жиноят содир этилган пайдан бошлаб пайдо бўлади [15]. Айнан шу вақтда жинойий-ҳуқуқий муносабатлар пайдо бўлади. Бирок, жазони амалда қўллаш учун жиноят-процессуал шаклда жиноят-ҳуқуқий муносабатларнинг мавжудлигини расман баён қилиш ва белгилаш керак, яъни: жиноятнинг пайдо бўлишига сабаб бўлган ҳуқуқий фактни аниқлаш; ҳуқуқий муносабатлар предметини аниқлаш; унинг мазмунини, яъни қайси жиноят ҳуқуқи нормаси билан қамраб олинишини аниқлаш зарур [16]. Ушбу вазибалар суриштирув, тергов органлари ва суд томонидан амалга оширилиб, процессуал ҳужжатларда жиноятни квалификация қилиш учун қайд этилади. Жиноятнинг квалификациясида ҳуқуқ нормасини қўллаш энг муҳим, аммо ягона таркибий қисм эмас.

“Хуқуқ нормасини қўллаш” тушунчаси қуйидагиларни қамраб олади:

- 1) ишнинг фактик ҳолатларини таҳлил қилиш;
- 2) тегишли нормани танлаш (қидириш);
- 3) зарур нормани ўз ичига олган хуқуқий манбаа матнининг тўғрилигини (ҳақиқийлигини) аниқлаш ва унинг қучини белгилаш;
- 4) норманинг маъноси ва мазмунини тушуниш;
- 5) нормани таҳлил қилиш;
- 6) ушбу қарорни мустаҳкамлаб қўядиган акт ва қарорни қабул қилиш[17].

Малакалаш – бу ҳақиқатан ҳам содир этилган хавфли қилмиш белгиларига тўлиқ мос келадиган ягона жиноят хуқуқи нормасини танлаш ва ушбу танловни хуқуқий ҳужжатда (ҳукм, ажрим, қарор) мустаҳкамлашдан иборат бўлган хуқуқ нормасини қўллаш жараёнининг фақат бир қисми ҳисобланади.

Малакалаш (квалификация) (лотинча quails – сифат, facere - қилмоқ) предметнинг, ҳодисанинг характеристикаси ёки тавсифи деб тушунилади ва ҳодисанинг қайси сифат хусусиятларига кўра қандай гуруҳларга, тоифаларга, синфларга боғлиқлигини англатади. Жиноятни квалификация қилиш унга хуқуқий баҳо бериш, жиноят қонунининг ушбу жиноят учун жазони назарда тутувчи моддасини белгилаш демакдир. “Жиноятни квалификация қилиш содир этилган маълум бир ҳолат ва жиноят қонунчилигида назарда тутилган муайян жиноят таркибининг белгилари ўртасидаги мувофиқлигини аниқлашдан иборат.” [18]

Жиноятнинг квалификациясини “содир этилган қилмиш белгилари ва жиноят хуқуқи нормасида назарда тутилган жиноят таркибининг белгилари ўртасида аниқ мувофиқликни ўрнатиш ва хуқуқий мустаҳкамлаш” деб таснифлаш жиноят хуқуқида тан олинган умумий қараш ҳисобланди[19]. Шунга асосланиб, жиноятларнинг квалификацияси шахснинг ижтимоий хавфли хатти-ҳаракатларида жиноят белгиларини аниқлашнинг мантиқий жараёни ва ушбу жараёнининг натижаси, яъни тергов ва суднинг процессуал ҳужжатларида қўлланилиши керак бўлган жиноят қонунчилигига ҳаволаларни аниқлаш сифатида белгиланиши мумкин.

Жиноятларнинг квалификацияси ҳақида гапирганда, баъзи олимлар содир этилган қилмиш белгилари ва жиноят таркибининг белгилари ўртасида мувофиқликни ўрнатиш зарурлигини таъкидлайдилар. Бошқа муаллифлар жиноятларнинг квалификацияси ҳақида гапирганда, бу муайян ҳаётий ишнинг қонун нормасида шакллантирилган ушбу турдаги жиноят тушунчасига ўхшашлиги (мувофиқлигини) ҳақидаги хулоса эканлигини таъкидлайдилар. Ушбу таърифда “мувофиқлик” ва “ўхшашлик” тушунчалари синоним сифатида ишлатилади[20]. Жиноят хуқуқи фанида турли мезонлардан келиб чиқиб жиноятларни квалификация қилишнинг ҳар хил турлари мавжуд. Квалификация қилинадиган субъектга қараб, жиноятларни квалификация қилишнинг икки тури мавжуд: расмий (хуқуқий) ва норасмий (доктринал).

“Расмий (хуқуқий) малакалаш – бу давлат томонидан белгиланган махсус ваколатли шахслар томонидан, яъни: суриштирув органлари ходимлари, терговчилар, прокурорлар ва судьяларнинг муайян жиноят ишини жинойий-хуқуқий квалификация қилишдир.

Норасмий (доктринал) малакалаш – бу алоҳида фуқаролар, яъни тадқиқотчилар, журналлардаги илмий мақолалар, монографиялар, дарсликлар, ўқув материаллари муаллифлари, айрим жиноят ишларини ўрганаётган талабалар ва бошқалар томонидан берилган жинойий қилмишнинг тегишли хуқуқий баҳосидир.

Хуқуқни қўллаш амалиётида фақат расмий малака юридик кучга эга бўлиб, аниқ хуқуқий оқибатларга олиб келади. Доктринал малака фақат олимлар ва бошқаларнинг жиноятларни квалификация қилиш тўғрисидаги фикрини билдиради, у процессуал расмийлаштирилмайди ва хуқуқий оқибатларга олиб келмайди. Шунингдек, адабиётларда Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленуми томонидан жиноят қонунчилигини айрим тоифадаги ишларда қўллаш амалиёти тўғрисидаги қарорларда берилган тушунитиришларни – ярим расмий малака сифатида тан олинади. Шу билан бирга, Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленуми томонидан берилган тушунитиришларда ушбу турдаги жиноятларнинг барча

ҳолатларига қонунни қўллаш бўйича илмий ва амалий тавсиялар беради, аммо содир этилган маълум бир жиноят квалификация қилинмайди.

Квалификациянинг кейинги тури бу - малака давомида олинган натижага қараб, уни ижобий ва салбийга бўлиш мумкин.

Ижобий малакалаш деганда малакалаш натижасида шахснинг қилмишида жиноят таркиби борлигидир. Агар содир этилган ҳаракатнинг ҳақиқий белгилари ва жиноят таркибининг белгилари аниқланмаган бўлса, бу **салбий малакалаш** ҳисобланади.

Жиноят белгилари ва жиноят таркиби белгиларининг ўзаро боғлиқлигининг тўғрилигига қараб, квалификациянинг икки тури мавжуд, яъни: тўғри ва нотўғри. **Тўғри малакалаш** бу – квалификация қилиш учун муҳим бўлган жиноят белгилари жиноят ҳуқуқи нормасида назарда тутилган жиноят таркибининг белгиларига тўлиқ мос келадиган ҳолатдир. Квалификация қилиш учун муҳим бўлган жиноят белгилари жиноят қонуни нормасида назарда тутилган жиноят таркибининг белгилари билан тўлиқ мос келмаслиги **нотўғри квалификация** ҳисобланади.

Юқорида келтирилган квалификация тушунчаси В.Н.Кудрявцевга тегишли бўлиб, тўғри квалификациянинг таърифидир. Махсус адабиётларда таъкидланишича, нотўғри малака ҳам ўзига хос турларга эга (етарли бўлмаган ва ортиқча квалификация). **Етарли бўлмаган малакалашда** жинойий қилмишнинг белгилари жинойий ҳуқуқий баҳолаш учун фойдаланиладиган нормада тўлиқ акс эттирилмайди. Масалан, тугалланган қилмишни жиноятга суиқасд сифатида малакалаш; қилмиш моддаларнинг мажмуи билан малакаланиши зарур бўлганда, битта модда билан мақаланишидир. **Ортиқча малакалаш** – эса бу жиноят белгилари жиноят қонунчилигини баҳолаш учун ишлатиладиган нормада ҳаддан ташқари бўлиб, улар юқорида келтирилган мисолларнинг акси ҳисобланади[21].

Келиб чиқиши бўйича жиноятларнинг квалификацияси нотўғри ва объектив нотўғри бўлиши мумкин. Агарда жиноятни квалификация қилиши шарт бўлган шахс томонидан жиноятни хато равишда малакалаш ўз айби билан келиб чиққан бўлса – бу нотўғри квалификация ҳисобланади. Жиноят қонунчилигининг ўзгариши сабабли келиб чиққан нотўғри квалификация эса – объектив нотўғри квалификация ҳисобланади. Жиноятларни тўғри квалификация қилишнинг аҳамияти ниҳоятда юқори. Бу қонунийлик, айб учун жавобгарлик, одиллик ва инсонпарварлик тамойилларига риоя қилишни таъминлайди ҳамда фуқароларнинг қонун олдида тенглиги принципига самарали эришишни кафолатлайди. Жиноятларнинг тўғри квалификацияси содир этилган қилмишни унинг оғирлиги ва ижтимоий хавфлилик даражасини ҳисобга олган ҳолда жиноят сифатида салбий баҳолаш учун асос бўлиб, қонуний ва адолатли жазо тайинлашнинг муҳим шартидир. Жиноятнинг тўғри квалификацияси уни тўрт тоифадан бирига тўғри таснифлашни белгилайди: ижтимоий хавфи катта бўлмаган, унча оғир бўлмаган, оғир ёки ўта оғир (Жиноят кодексининг 15-моддаси). Жиноятни маълум бир тоифага таснифлаш масаласи жиноят ҳуқуқининг кўплаб масалаларини ҳал қилишни ўз ичига олади, масалан, жинойий жавобгарлик ва жазодан озод қилиш, озодликдан маҳрум қилиш шартлари, жазони ўташ ва ўтаб бўлиш муддатлари ва бошқалар. Жиноятларнинг тўғри квалификацияси қонунда назарда тутилган жиноятларни тергов қилишнинг процессуал тартибини, юрисдикция, процессуал муддатлар ва профилактика чораларининг турларини белгилайди. Жиноятларнинг тўғри квалификацияси ҳам катта криминологик аҳамиятга эга. Бу статистик ҳисоботларда жиноятчиликнинг ҳолати, тузилиши ва динамикасини тўғри акс эттиришга имкон беради, бу эса ўз навбатида оқилона прогнозлар қилиш, жиноятларнинг олдини олиш чораларини режалаштириш ва амалга ошириш имконини беради.

Жиноятларни квалификация қилиш босқичлари.

Юқорида айтиб ўтилганидек, жиноятни квалификация қилиш ҳуқуқ нормасининг қўлланишининг бир қисми ҳисобланиб, содир қилинган қилмишнинг белгилари жиноят таркиби ва унинг натижаси ўртасидаги тенгликни англашиб, яъни ушбу содир қилинган қилмишнинг белгилари ва жиноят таркибининг белгиларининг тенглигини англаувчи процессуал ҳаракатдир[22]. Жиноятни шахсни аниқлаш жараёни сифатида квалификация

қилиш-бу вақт ўтиши билан содир бўладиган, маълум бир қоидаларга бўйсунадиган, турли босқичларни ажратиш мумкин бўлган ҳодиса. Жиноятни шахсни аниқлаш жараёни сифатида квалификация қилиш-бу вақт ўтиши билан содир бўладиган, маълум бир қоидаларга бўйсунадиган, турли босқичларни ажратиш мумкин бўлган ҳодиса. Жиноят ҳуқуқи фанида квалификация босқичларини тақсимлаш сони, мазмуни ва мезонлари масаласи турли йўллар билан ҳал қилинади. Қўлланиладиган жиноят ҳуқуқи нормасини танлашдан иборат бўлган жиноятнинг квалификацияси, ўз-ўзидан жиноятларни квалификация қилиш жараёнини ташкил этмайдиган дастлабки фаолиятдан олдин амалга оширилади.

Н.В.Кудрявцевнинг ёзишича “Жиноятни квалификация қилиш учун, албатта, биринчи навбатда, ишнинг фактик ҳолатларини тўғри белгилаш, жиноят ҳуқуқи нормасининг мазмунини аниқлаштириш, тегишли манбанинг юридик кучини аниқлашдан ва бошқалардан иборат. Квалификация қилиш жараёнида ушбу ҳолатларнинг барчаси бир неча бор такрорланади ва аниқланади, аммо бу ҳаракатлар, бизнинг фикримизча, ўз-ўзидан квалификация қилишнинг мазмунини ташкил этмайди, фақат бунинг учун зарур шарт-шароитларни (шартларни) яратади, қонуннинг тўғри қўлланилишини таъминлайди”. Жиноятни квалификация қилишнинг бевосита жараёни фақат дастлабки иш тугагандан сўнг бошланади, яъни бу ҳолат жиноятларнинг тўғри квалификацияси учун зарур шарт бўлган фаолият сифатида баҳоланади. Жиноятни квалификация қилиш босқичлари деганда қўлланилиши керак бўлган жиноят ҳуқуқи нормасини танлаш босқичлари тушунилиши керак. Жиноят ҳолатлари аниқ бўлганда, ҳуқуқий нормани танлаш, жиноятнинг квалификацияси бир зумда амалга оширилиши мумкин, содир бўлган воқеаларни дарҳол тўғри акс эттирилиши ва иш назорат органида кўриб чиқилгунга қадар ўзгармайди.

Тажрибали ҳуқуқшунос, ишнинг ҳолати билан танишиб чиққандан сўнг, аниқланган белгиларни қонун нормаси билан батафсил таққосламасдан (ҳеч бўлмаганда ташқи томондан) содир этилган жиноятнинг таркиби тўғрисида хулоса чиқаради.

Шу билан бирга, ноаниқ, яширин жиноятлар содир этилганда, уларга нисбатан қанақа жинойий-ҳуқуқий норма қўлланилиши кераклиги тўғрисида қийинчиликлар келиб чиқиши мумкин. Жиноят содир этилганми, содир этилган бўлса қанақа жиноят эканлигини аниқлаш қийинлашади. Жиноятни квалификация қилишнинг биринчи босқичи бу - жиноят содир этилганми ёки йўқлигини аниқлаш, жиноят ҳодисасининг умумий кўриниши. Шу билан бирга, В.Н.Кудрявцевнинг жиноят содир этилганини ва улар жиноят объектига зарар келтирганини тасдиқловчи маълумотларни аниқлаш (тахминий) билан боғлиқ ҳаракатлар биринчи этапга кириши билан келишиб бўлади.

Жиноятни квалификация қилишнинг иккинчи босқичи – бу содир этилган қилмишга турдош бўлган жинойий таркибларни топиш, гипотезалар (тахминларни) олиб чиқиб ва танлашдан иборат.

Жиноятни квалификация қилишнинг учинчи босқичида содир қилинган ҳолат текширилиб, унга баҳо берилади, маълум бўлган гипотезалар (тахминлар) текширилиб, уларга турдош бўлган жиноят таркиблари ўртасида фаркланиш олиб борилади. Жиноят ҳуқуқи фанида ва жиноят ишларини тергов қилиш амалиётида жиноятларнинг квалификацияси жиноят таркибининг таркибий қисмларига мувофиқ амалга оширилиши керак деган фикр мавжуд.

Айни пайтда жиноят таркибининг қайси таркибий қисмидан бошлаш кераклиги ҳақидаги фикрлар сезиларли даражада фарқ қилади. Ўз ўрнида Б.А.Куринов квалификация жараёнини жиноят объектини аниқлаш билан бошлаш кераклигини таъкидлайди. Бошқа мутахассисларнинг таъкидлашича, жиноятларни квалификация қилиш жараёни қатъий тартибга солинадиган қоидаларга бўйсунмайди[23]. Бир ҳил ҳолларда жиноятни квалификация қилишни субъектга оид белгиларни аниқлашдан бошлаш керак бўлса, бошқа ҳолларда эса объектив томоннинг белгиларини аниқлашдан бошлаш зарур.

Иқтибослар/Сноски/References:

1. Ўзбекистон юридик энциклопедияси. / Масъул муҳаррир: Н.Тойчиев. – Тошкент: Адолат, 2011. – Б. 442 (Legal Encyclopedia of Uzbekistan. / Editor-in-chief: N. Touychiev. – Tashkent: Adolat, 2011. – P. 442);
2. Гаухман Л.Д. Квалификация преступлений: закон, теория, практика. – М., 2005. – С. 3. (Gaukhman L.D. Qualification of crimes: law, theory, practice. – M., 2005. – P. 3);
3. Благов Е.В. Применение уголовного право (теория и практика). – СПб., 2004. – С. 505. (Blagov E.V. Application of criminal law (theory and practice). – St. Petersburg, 2004. – P. 505);
4. Коржанский М.И. Квалификация преступлений. – Киев, 2000. – С. 10-11. (Korzhanisky M.I. Qualification of crimes. – Kyiv, 2000. – P. 10-11);
5. Иногамова Хегай Л.В. Конкуренция норм об освобождении от наказания // Государство и право. – 2000. №2. – С. 57-64. (Inogamova Khegay L.V. Competition of norms on release from punishment // State and Law. - 2000. No. 2. - P. 57-64);
6. Гаухман Л.Д. Квалификация преступлений: закон, теория, практика. – М., 2005. – С. 3. (Gaukhman L.D. Qualification of crimes: law, theory, practice. – M., 2005. – P. 3);
7. Жиноятларни квалификация қилиш: Дарслик. / Р.Кабулов, А.Отажонов, И.Соттиев ва бошқ. – Тошкент: Ўзбекистон Республикаси ИИВ Академияси, 2012. – Б. 89. (Qualification of crimes: Textbook. / R.Kabulov, A.Otazhonov, I.Sottiev and others. – Tashkent: Academy of the Ministry of Internal Affairs of the Republic of Uzbekistan, 2012. – P. 89);
8. Павлов В.Г. Квалификация преступлений со специальном субъектом. - СПб.Юридический центр Пресс, 2011. - С. 374. (Pavlov V.G. Qualification of crimes with a special subject. - St. Petersburg. Legal Center Press, 2011. - P. 374);
9. Иркаходжаев А.К., Холикулов У.Ш. Жиноятларни квалификация қилишнинг илмий асослари: Ўқув қўлланма. – Тошкент: ТДЮИ, 2012. – Б. 31. (Irkakhodzhaev A.K., Kholikulov U.Sh. Scientific foundations of qualification of crimes: Textbook. – Tashkent: TDUI, 2012. – P.31);
10. Найимов С.С. Қилмишни жиноят-хуқуқий нормалар рақобатида квалификация қилишнинг назарий ва амалий масалалари: юридик фанлари номзодлиги учун ёзилган диссертация афтореферати. – Тошкент, 2007., Турғунбоев Э.О. Жиноятни квалификация қилишга юридик ва фактик хатонинг таъсири. Юрид. фан. номз. илм. дар. олиш учун ёзил. дисс... – Тошкент: ТДЮИ, 2010. (Naimov S.S. Theoretical and practical issues of qualifying an act in the context of competition between criminal law norms: abstract of a dissertation written for the degree of candidate of legal sciences. – Tashkent, 2007., Turgunboev E.O. The influence of legal and factual errors on the qualification of a crime. Written for the degree of candidate of juridical sciences. Dissertation... – Tashkent: TDUI, 2010);
11. The handbook of comparative criminal law // Edited by Kevin Jon Heller and Markus D. Dubber. – Stanford University Press, 2011. – P. 262-263.;
12. Рарог А.И. Квалификация преступлений по субъективным признакам. – СПб., 2009. – С. 20. (Rarog A.I. Qualification of crimes by subjective features. – St. Petersburg, 2009. – P. 20);
13. Очилов Х.Р. Ўзгалар мулкани компьютер воситаларидан фойдаланиб талон-торож қилганлик учун жавобгарлик. Юридик фанлар бўйича фалсафа доктори (PhD) диссертацияси илмий даражасини олиш учун ёзилган диссертация. – Тошкент: ТДЮИ, 2017. (Ochilov H.R. Responsibility for the theft of other people's property using computer tools. Dissertation written for the degree of Doctor of Philosophy (PhD) in Legal Sciences. – Tashkent: TSUL, 2017);
14. <https://sud.uz/news-2024-07-19-2/> (2025 йил 6 январь ҳолати) / <https://sud.uz/news-2024-07-19-2/> (Status as of January 6, 2025).

15. Rustambayev M.X. O‘zbekiston Respublikasi jinoyat huquqi kursi. Tom 1. Darslik. 2-nashr, to‘ldirilgan va qayta ishlangan – T.: O‘zbekiston Respublikasi Milliy gvardiyasi Harbiy-texnik instituti, 2018. – 53 bet. (Rustambayev M.Kh. Criminal Law Course of the Republic of Uzbekistan. Volume 1. Textbook. 2nd edition, supplemented and revised – T.: Military-Technical Institute of the National Guard of the Republic of Uzbekistan, 2018. – 53 pages.)
16. Алтиев Р.С. Жиноят таркиби субъектив томони зарурий белгилари ва уларнинг қилмишни квалификация қилишдаги ўрни ва аҳамияти //Review of law sciences. Т. – 2022. –№ 11. – С. 35-43. (Altiev R.S. The role and significance of the mandatory features of the subjective side of the corpus delicti in the qualification of an act // Review of law sciences. - 2022. - Vol. 11. – P. 35-43.)
17. Ткаченко Ю.Г. Нормы социалистического право и их применение. – М., 1955.. – С. 27. (Tkachenko Yu.G. Norms of socialist law and their application. – М., 1955.. – P. 27.)
18. Герцензон А.А. Квалификация преступления. М., 1947. С.4. (Gertsenzon A.A. Qualification of crime. М., 1947. P.4.)
19. В.Н.Кудрявцев Общая теория квалификации преступления. М., 1972. С. 7-8. (V.N.Kudryavtsev General theory of crime qualification. Moscow, 1972. P. 7-8.)
20. Уголовное право. Особенная часть : учебник для вузов / под общ. ред. Л.М. Прокументова. – Томск : Издательский Дом Томского государственного университета, 2019. – 159 (844) с. (Criminal law. Special part: textbook for universities / edited by L.M. Prozumentov. - Tomsk: Publishing House of Tomsk State University, 2019. - 159 (844) p.)
21. Благов Е.В. Квалификация при совершении преступления. М., 2010. С.18-19. (Blagov E.V. Qualification in the commission of a crime. М., 2010. P.18-19.)
22. Проблемы квалификации преступлений: монография / Ображиева К.В., Пикурова Н.И. – Москва; Проспект, 2025. – 13 с. (Problems of qualification of crimes: monograph / Obrazhieva K.V., Pikurova N.I. - Moscow; Prospect, 2025. - 13 p.)
23. Куринов Б.А. Научные основы квалификации преступлений. М., 1984. С.11. (Kurinov B.A. Scientific foundations of crime qualification. Moscow, 1984. P.11.)

ҲУҚУҚИЙ ТАДҚИҚОТЛАР ЖУРНАЛИ

1-МАХСУС СОН

ЖУРНАЛ ПРАВОВЫХ ИССЛЕДОВАНИЙ
СПЕЦИАЛЬНЫЙ НОМЕР-1

JOURNAL OF LAW RESEARCH
SPECIAL ISSUE-1

Editorial staff of the journals of www.tadqiqot.uz
Tadqiqot LLC The city of Tashkent,
Amir Temur Street pr.1, House 2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Phone: (+998-94) 404-0000

Контакт редакций журналов. www.tadqiqot.uz
ООО Тадқиқот город Ташкент,
улица Амира Темура пр.1, дом-2.
Web: <http://www.tadqiqot.uz/>; Email: info@tadqiqot.uz
Тел: (+998-94) 404-0000